

'De fokkerij moet in het belang van de veehouder zijn'

Ki3 als speldenprik

Een veehouder, een veehandelaar en een vruchtbaarheidsspecialist richtten onlangs Ki3 op, als een soort tegenreactie op de snelle fokkerij van tegenwoordig. De KI-club richt zich op bewezen stiermoeders, 'honderdtonners met minimaal 3,60 procent eiwit'. De eerste stier is de ronde Hopeful Eightron van fokker Hoppenreijts uit Elst.

Ki3 is een KI-club door boeren, voor boeren. Door alleen bewezen stiermoeders te gebruiken en niet mee te gaan in de achtbaan van de moderne fokkerij. De omschrijving is te lezen op de Facebook-pagina van de kersverse 'fokkerijorganisatie' Ki3. „Het is min of meer als een geintje begonnen“, lacht Egbert Wijers. De melkveehouder uit het Gelderse Heteren wilde een dekstiertje en had de fokstier Eight naar eigen zeggen gemist. Melkveehouder Eugene Hoppenreijts uit het nabijgelegen Elst had een stiertje over, dat veehandelaar (en melkveehouder) Hans van Noordenburg uit Valburg moest verkopen. Het betrof een Eight-foon uit een Ronald-moeder die 120.000 kilo melk had geproduceerd. „Ik had

daar wel vertrouwen in en zo kon ik Eight toch nog benutten“, aldus Wijers.

Ki3

Eenmaal op het bedrijf van Wijers kwam zelfstandig vruchtbaarheidsspecialist Tjeerd van Buuren – hij werkt nauw samen met Henk de Bruijn van HB-KI – langs om sperma van de aangekochte stier te vangen, zodat Wijers dat vervolgens op zijn eigen bedrijf zou kunnen gebruiken. Alle drie de mannen waren echter zo van de stier gecharmeerd dat ze besloten dat ook andere boeren van zijn kwaliteiten gebruik moesten kunnen maken. Nadat Hopeful Eightron voor eigen gebruik had gesprongen, zocht Tjeerd contact met

Ben Meijerink van KI De Toekomst, om zo EU-gecertificeerd sperma van de stier te verkrijgen. De stier bleek vrij van ziekten en er kon dus daadwerkelijk sperma worden gewonnen, waarna de drie mannen besloten hun krachten te bundelen. „Als we er mee verder zouden gaan, moesten we het ook goed aanpakken en dus hebben we ook een naam bedacht, Ki3, kort en krachtig“, vertelt Wijers. De lijnen waren toch al kort, aangezien Van Buuren (25) en Van Noordenburg (33) – beiden afkomstig uit Valburg – bij Wijers (41) stage hebben gelopen.

Meer betrouwbaarheid

De drie mannen zijn het erover eens dat

Achter Eugene Hoppenreijts (links) en Egbert Wijers, voor Hans van Noordenburg (links) en Tjeerd van Buuren bij de volle zus van hun stier Hopeful Eightron. De mannen zijn niet op zoek naar showtoppers, maar naar koeien die in een grote koppel gemakkelijk weten te presteren.

de fokkerij zoals die vandaag de dag wordt bedreven, niet de fokkerij is zoals de gemiddelde boer die wenst. „Melkveehouders willen meer betrouwbaarheid”, stelt Egbert. „Wij willen daarom stiermoeders met een levensproductie van minimaal 100.000 kilo melk en met minimaal 3,60 procent eiwit.” Tjeerd: „De fokkerij moet in het belang van de veehouder zijn.” „Stiermoeders moeten zich bewezen hebben”, verduidelijkt Egbert. „We willen geen showkoeien als stiermoeder, maar stiermoeders van een gewoon bedrijf, waar de koeien niet vertroeteld worden.” „Fokkerij lijkt snel te moeten gaan, maar dat is helemaal niet zo”, vindt Egbert. Tjeerd is van mening dat de fokkerij niet is te versnellen, zoals nu gebeurt met genomics. Met het oog op zijn rol als veehandelaar drukt Hans zich voorzichtig uit, maar hij laat wel doorschemeren dat hij niet altijd even gecharmeerd is van de stiertjes met een gunstige genomicsuitslag die hij onderweg tegenkomt. „Ik denk niet dat het allemaal goede fokstieren worden.”

Triple-A

Dan is Eightron volgens de mannen uit heel ander hout gesneden. „Je ziet aan de bouw van de stier dat het een goede is”, zegt Tjeerd. Hij wijst op de foto die hij voor de vuist weg met zijn mobiele telefoon nam en die ook voor de flyer is gebruikt. De stier heeft de aAa-code 564 gekregen en bezit daarmee meer ronde dan scherpe kwaliteiten. Triple-A blijkt een belangrijke rol te spelen op het bedrijf van zijn fokker Eugene Hoppenreijts uit Elst. De veehouder werkt er inmiddels twaalf jaar mee, vertelt hij op zijn bedrijf, waar de drie Ki3-mannen zich hebben verzameld. Het bedrijf van Hoppenreijts telt 120 stuks opvallend brede en conditierijke melkkoeien, die desondanks goed zijn voor een rollend jaargemiddelde van 10.238 kilo melk met 4,36 procent vet en 3,58 procent eiwit op een normaal rantsoen. Eugene zoekt de stieren niet in eerste instantie op basis van NVI uit, maar wil stieren gebruiken die iets toevoegen aan wat zijn koeien nodig hebben. Hij gebruikt in principe betrouwbare stieren – „Stieren als Archibald, Stilist en Kian heb ik jaren gebruikt, daardoor wist ik wat ze wel en niet konden” – en probeert soms wat met jonge stieren als er voldoende levensduur achter zit. „De winst zit niet zozeer in de eerste lijsten, maar vooral daarna.”

Balans in skelet

Hoppenreijts is tevreden over zijn werkwijze. „Vroeger hadden we ook koeien die liever doodgingen dan dat ze minder melk gaven. Een koe hoeft echter niet scherp te zijn om veel melk te geven.” Omdat zijn koeien voldoende ronde kwaliteiten bezitten, heeft

Hoppenreijts de robuustere alternatieve rassen niet nodig. „Bovendien moet je als je kruist nog veel meer stierenkennis hebben, anders gaat het alle kanten op wat betreft de spreiding”, stelt de veehouder. Volgens Hoppenreijts worden sommige kwaliteiten in de keuringsring niet beloond, zoals breedte en meer balans in het skelet. „Het zou zo moeten zijn dat de hoogstgepunten koeien het langst blijven lopen, maar dat is niet zo”, onderbouwt hij zijn stelling. „Opstanding wordt in de keuringsring wel beloond, maar wat heb je daaraan?” vraagt hij zich af. Eightron is dan ook een stier die Hoppenreijts' visie goed vertegenwoordigt, al zal de veehouder de stier met zijn ronde kwaliteiten op het eigen bedrijf niet veel nodig hebben. „Hij past juist goed bij boeren die geen aAa gebruiken”, stelt Hans, „en ook op bedrijven met een sober rantsoen zal hij goed werk leveren.”

Kruisen binnen ras

„Deze aAa-code is zo uniek, omdat de fokkerij te eenzijdig is”, stelt Tjeerd. „Al zou de fokwaarde van de stier straks tegenvallen, dan nog voegt hij iets toe”, meent Eugene. „Je krijgt een betere koe, want hij voegt meer balans in het skelet toe. Er zijn te veel smalle en hoge koeien in Nederland.” „Eigenlijk ben je met zo'n stier aan het kruisen binnen het ras”, vindt Tjeerd. Eightron heeft als afstamming Eight x Ronald x Lancia x Bert x Viking. De inmiddels ruim twee jaar oude stier heeft ondanks zijn oude afstamming toch een verwachtingswaarde van 147 NVI-punten. Daarbij zijn er geen opvallende zwakheden, of het moet de wat trage melksnelheid zijn, uiteraard gebaseerd op de fokwaarden van Eight en Ronald voor dit kenmerk. Die beide stieren in ogenschouw nemend, is het wat vreemd dat Eightrons verwachtingswaarde voor levensduur lager is dan de fokwaarden van zijn vader en grootvader. En dat terwijl zijn moeder pas na een levensproductie van 119.754 kilo melk met 4,20 procent vet en 3,63 procent eiwit werd afgevoerd. Met 9.385 kilo vet en eiwit werd ze geen tientonner, al was de koe volgens Hoppenreijts niet versleten. „Ze had enkele keren achter elkaar uierontsteking, waarna we besloten haar af te voeren.”

Speldenprik

Van Ronald-dochter Cobra 26 heeft Hoppenreijts behalve stier Eightron ook enkele vrouwelijke nakomelingen. Zo is er een dochter van De Fuik Zorro met 93.600 kilo melk met 3,55 procent eiwit op de teller, die binnenkort weer moet kalven. Uit de Zorro loopt er een Boss Iron met een levensproductie van 53.529 kilo melk met 5,11 procent vet en 3,80 procent eiwit en die

Copyright foto

Hopeful Eightron (Eight x Ronald) is de eerste stier van Ki3. De stier beschikt over de aAa-code 564 en heeft een moeder met een levensproductie van 120.000 kilo melk met 3,63 procent eiwit.

De levensproductie van de moeder van Eightron, Cobra 26 (Ronald x Lancia).

Leeftijd	Dagen	Kg melk	% vet	% eiwit	LW
2.02	268	8066	4,09	3,40	107
3.00	338	12025	3,94	3,54	112
4.02	327	12156	4,14	3,65	107
5.03	292	9639	4,43	3,71	95
6.03	336	12987	4,17	3,62	110
7.03	322	11032	4,29	3,78	103
8.03	279	9288	4,21	3,73	101
9.02	329	12531	4,03	3,57	112
10.03	434	15458	4,45	3,66	115
11.07	348	11160	4,37	3,66	98
12.08	121	5413	3,95	3,59	114
Totaal	3394	119754	4,20	3,63	107

De voortschrijdende levensproductie van de volle zus van Eightron (Eight x Ronald).

Leeftijd	Dagen	Kg melk	% vet	% eiwit	LW
1.11	282	8187	4,41	3,54	111
2.10	136	5180	3,99	3,57	113
Totaal	418	13367	4,25	3,55	112

binnenkort voor de vijfde keer moet kalven. Een Archibald-dochter van Cobra 26 werd onlangs afgevoerd na een levensproductie van 89.773 kilo melk met 3,69 procent eiwit en de jongste dochter van Cobra 26, een volle zus van Eightron, doet het getuige haar lactatiewaarden ook prima (zie tabel). Ki3 is in februari opgericht en binnen enkele weken waren er al 500 rietjes (à 7 euro) van Eightron verkocht. „Hij wordt goed ontvangen. We hopen dat hij 300 dochters krijgt en dan een fokwaarde”, zegt Hans. Hoe het nu verder gaat met de KI-club is nog even afwachten. De mannen zijn in principe geïnteresseerd in meer stieren, maar willen eerst afwachten welke vormen de populariteit van hun eerste stier aanneemt. „Je moet het zien als een soort tegenreactie op de snelle fokkerij van tegenwoordig, of in ieder geval als een speldenprik”, stelt Wijers. „Ik denk althans dat ik me met deze stier minder in de vingers nijd dan met een willekeurige genomicsstier.” ■

Video

Met een voortschrijdende levensproductie van bijna 118.000 kilo melk presenteerde Eugene Hoppenreijts de moeder van Eightron, Cobra 26, tijdens de videokeuring van fokclub Over-Betuwe in 2013, waar ze tot reservekampioene bij de senioren werd verkozen. Kijk voor de bewegende beelden van Cobra 26 op www.melkvee.nl in het dossier Melkvee Magazine.